

Адыгэ шъуашэм и Мафэ непэ тэгъэмэфэкы

Республикаэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэр» къяцакло фэхъуи, адыгэ шъуашэм и Мафэ хэдгъэунэфыкло зедгъэжьагъэр ильеси 10 мэхъу.

Лъэпкъ шъуашэм пүнүгъэ мэхъанеу илэр къэлэтигъэним, итарихъ нахышоу зэгъешэгъэним афэгъэхыгъэ мэфэк зэхахъеу тиреспублике къыщежьагъэм лъэшэу зиушомбгъуль, тильэпкъэгъухэр зыщыпсэуре Урысыем ишьолтырхэм, іэкыб хэгъэгүхэм игъэкотыгъеу ащағъэмэфэкы хъугъе.

Республикаэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэмэр» Адыгейим ихэбээ къулукъушэхэмэ зэргүүронаигъэ ахэлэеу юфыр лъягъэктогатаг. Хэбээ шапхъе илэр ильес къес лъэпкъым ишьаша и Мафэ Юныгъом и 28-мэхъэунэфыкы.

Зэлшашаэрэ суртыш-модельэрэу, Адыгейим культурэмкэе изаслуженне юфышиэу Стлашыу Юрэ къызыыхуугъэ мафэм мэфэким изэхээн тифагъ. Адыгэ шъуашэм и Мафэ республикэм ис лъэпкъхэри чанэу хэлажьэх, язэпхыныгъэхэр езэлэйтэх.

Республикэм и Къэралыгъо филармоние непэ щыклощ зэхахъэм дунаим щыцэрило «Налмэсир» къыщышошт, артистхэм орэд къыщаощт, лъэпкъ искуствэм фэгъэхыгъэ къэгъэлэгъонхэр щызэхажэштых.

— Лъэпкъ искуствэр зыштошэшэгъонхэр, адыгэ шъуашэм идэхагъэ ехылэгъэ къебархэр зэхэзыхы зыштошохэр мэфэк эзэхъэм къетэгъэблагъэх, — къитуягуа республике общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэру Лынышкъо Рэмэзан. — Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэ хэтэу Стлашыу Юрэ ыныбжье ильес 90-рэ зэрэхъурэм фэштифэгүшошт, щытхъур фэтшошт.

Шъуашэр лъэпкъым ыгыс, инаамыс. Адыгэ шъуашэр щызэхэйнэгъэм щыщ хъугъэ, дунаим шүүкэ щашэ. Лъэпкъым илэпэласэхэу шъуашэм идэхагъэ нахышу ашыным пыльхэр тиэх, ахэм лъэхъанэхэр зэрэлхых.

Шъуукъеблагъэх адыгэ шъуашэм и Мафэ. Филармонием пчыхъэм сыхьатыр 5-м щагъэмэфэкышт.

САХЫДЭКЬО Нурый.

Яоф изытет зыщигъэ- гъозагъ

Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат Мыекъопэ волейбол командэу «Динамо-МГТУ-м» спортсменхэмрэ итренерхэмрэ тыгъуасэ алыклагъ. Цыф жъугъехэр зыпыль спортымрэ гъэхъэгъэшхохэр зыщашырэ спортымрэ республикэм тапэкээ зызэрэшырагъэушомбгъущт шыклем ахэр псауныгъэр зыщагъэптиэрэ физкультурэ комплексэу «Ошутенэм» щытегуущылагъэх.

Зэлкъэгъум хэлэжьагъэх Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетим иректорэу Къуижъ Сайдэ, Адыгэ Республикэм физическэ культурымэрэ спортымрэ и Комитет итхаматэ итуадзэу Андрей Бородин, волейбол клубэу «Адыгэя-МГТУ» зыфиорэм игнеральнэ директорэу Павел Зборовскэр.

Адыгейим щыпсэухэрэр чанэу физическэ культурымэрэ спортымрэ зэрэлжийхэр республикэм и Лышхъэ хильэунэфыкыгъ. Адыгейим ишащэхэм явшээрхэм ашыщэ пстэуми адэт спорт псауальхэм цыфхэр зэфэдэу къяколлэнхэм иамалхэр зехэгъэнхэр, профессиоナルнэ спортсменхэм іэлэгэтигъэшнэр ыкын нэмыйкхэр.

«Мы аужырэ ильэсхэм республикэм спорт инфраструктурэ зэтегъэпсихъагъэ щашыгъ. Республикэм иэкономикэ зэрэхахъорэм спортым ИэпэИэгъу егъэгъотыгъэнимкээ амалы-кэхэр къетых. Зэнэкъокъухэм теклонигъэшхэр къащадахынным имызакъоу, волейбол ешэхэрэм япсауныгъэ къызэтегъэ-нэжыгъэними тафэгумэкын фое. Ешэгъу дахэхэмкээ командаэм тигъэгүшионэу тежэ», —

(Икэух я 2-рэ нэклуб. ит).

Анахь дэгъухэм ашыщ

Урысые программэу «Приоритет 2030» зыфиорэм Адыгэ къэралыгъо университетеир теклонигъэ къыщидэзыхыгъэхэм ашыщ. Грантэу сомэ миллионои 100 джы ащ кыратышт.

«АКЬУ-м иректорэу Мамый Даутэ ыкын иоштэгъухэм зэкэми сафэгүшоо программэу «Приоритет 2030» зыфиорэм къыщихыгъэхэм зэрэхэтхэм-кэ!

«АКЬУ-м иштэгъилыр – 2030-рэ ильэсийн ехүулэу Урысыем и Кыблэ хвисапымкэ игъэсэнхыгъанахь шыхьа-иэу щыхъуныр ары. Мы иштэгъилыр шхомкэ тэри адэтгъаштэ. Республикэм иправительствэ ыльэнэйкъоюкэ ашшээрэ еджаплэм ихэхъонигъээз программэ ипроект къэзгъэшыпкъэжыгъэхэм ахэтэгъ АР-м и Премьер-министрэу Геннадий Митрофановыр. Проектын къыхиубытэу зэшүаҳынэу аянафэхэрэм ашыщых универси-

тэйм цифрэмкээ зэхъокыныгъэшхэр фэшыгъянхэр, хысап гъэсэнхыгъэм ыкын IT-м альэнэйкъоюкэ зэрагъэхъязырхэрэр аужырэ шапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэнир, хысап шыныгъэхэр къызфэпсынкээ еджаклохэм ямышыкъеу, лъэхъаным диштэу шыныгъэхэр алэкігъэхъэзэнхэр ыкын нэмыйкхэр. Ашшээрэ еджаплэм ипроектхэм зэкэми мэхъаншо я ыкын шыольырим гъэсэнхыгъээ зэращырагъэгъотырэм ахэм яшыагъэкээ зэрэхэхъоштим имызакъоу цифрэ шыклем республикэр тегъэхъэгъэнимки, гъэлорышынэир зэрэшызэхъягъэр нахышу шыныгъэнимки, инвестициихэмкээ ихъопсаплэм яхэгъэхъонкы, ныб-

жыкъэхэр Адыгейим къещэлэгъэнхэмкэ яшыагъэ къяцкошт!» — къащитхыгъ социальнэ хытыуухэм Къумпыл Мурат.

Программэм хахъэхэмэ ашоогъюу федеральнэ шыольыр пстэуми ашылэжъэрэ ашшээрэ еджэпли 187-мэ лъэтухылхэр къатыгъагъэх, ахэм ашыщэу теклонигъэ къыдээзыхыгъэхэр 106-у Урысыем икъэлэ 49-мэ адэтхэр арых. Мыхэм ашыщэу 28-р Москва, 11-р Санкт-Петербург адэтых.

Программэм иштэгъилыр – 2030-рэ ильэсийн ехүулэу Урысыем иуниверситети 100-у къэралыгъом ишэныгъэ-технологическэ ыкын социальнэ-экономически хэхъонигъэхэрэг игупчэштхэр гээснэгъэнхэр ары.

Адыгейим сомэ миллиард 1,4-рэ къыфыхагъэкъышт

Адыгэ Республикаем иминистрэхэм я
Кабинет тыгъуасэ зэхэсигьоо илагъэм
Адыгейим иполиклиникэхэр джыре шагхъэ-
хэм адиштэу зэрээтырагъэстыхъэхэрэм,
искусствэхэмкээ клэлэцыкыу еджаплэхэр
зэрагъэклэжхэрэм, гъэцкэлжжын тоф-
шлэнхэр ахэм зэрапашылтэхэрэм ыкын
нэмэйк! Тофыгъохэм щатгушылагъэх.
Республикэм и Лышхъяэ Күмплил
Мурат пшъэрыль кызыэрэфишыгъэм
тэтэу тофхъабзэр зэришагь Адыгэ Рес-
публикаем и Премьер-министрэу Генна-
дий Митрофановым.

Адыгэ Республикаем псауныгъэр къэу-хъумэгъэнымкэ иминистрэ иапэрэ гудзэу Максим Коробко Адыгэ Республикаем иполиклиникэхэр джыре уахтхээм адиштэу зэрээтырагъэпсыхъэхэрээр зэхэсигъом къышилотагь. Республике программэм къыдыхэлтыатагъэу псауныгъэм икъеухъумэнкэ псэолъэ 14 агъэпсынэу, псэолъи 10-мэ гъэцкэлэжбын тофшлэнхэр арашылтэнхэу ражхухъэ. Ащ нэмийкэу ящикигъэ медоборудовани-емрэ транспортыимрэ къызлэклагъэхьа-щтых. 2025-рэ ильэсэм нэс сомэ миллиард 1,4-рэ фэдиз Адыгейм къыфатлупшыншт.

Джэджэ гупчэ район сымэджэцым
кэлдэшыгыу амбулаториа отпеление

селоу Еленовскэм фельдшер-мамыкы Іэзаплэ, къуаджэу Блащэпсынэ амбулаторие, Мыекъопэ къэлэ поликлиникэм епхыгъэу поликлиническэ отделение микрорайонэу «Восходым» мыгъэ щагъэпсых. Красногвардейскэ гупчэ район сымэджэцым хиругиемкэ иотделение, Шэуджэн гупчэ район сымэджэцым иполиклиническэ подразделение гъэцэктээжын Ioвшлэнхэр арашылпэх. Санитар транспорт 14 къызлэкагъэхъэльях, мылькоу klayugъояльэмкэ джыри автомобилиту къащэфынэу ѿйт. Сомэ миллион 30-м ехүу зытефэцт медицинэ оборудование поликлиникэхэм джыри къаэлкэхъацт.

Зырынхэм, Гэтуу картхэм адштэү
Юфшэнхэр зэхащэнхэм мэхъянэшхо
зэрялэр зэхэсигом кыышыхагь.

иминистрэ иапэрэ гуадзэу Ольга Гавшинам искуствэхэмкіе кіләцыкыл еджаптэхэм хөхьоныгъэ зэрарагъэшыщым ехылтэгъэ докладыр зэхэсигъюм къышишыгъ. Аш зэрэхигъэунэфыкылгъэмкіе, искуствэхэмкіе кіләцыкыл еджаптэхэм ягъэкіжжынкіе ыкыл ягъецкілжжынкіе тофшіенхэр зэхажэх Урысыем и Президентэу Владимир Путинным Федеральнэ Зэйлкіэм фигъэхыгъэ тхыльтым зэрээцигъэнэфэгъэ шыкіэм диштэу.

Лъэпкъ проектэу «Культурэм» къы-
дыхэлтыгээу Мые��уапэ искуствэхэм-

зал ағзектікілдіктер, искусствохемкіләр Джәдже кіләләцілдіктер еджаптіләм гәзекіләжынын 10-шіләнхәр рашиләп. Искусствохемкіләр кіләләцілдіктер еджаптіләм N 5-ү станице Ханскем дәтыр джыре шапхъэхем адиштәу гәзесгыгъеним пае мыльку тедзә къыхагъектіг. Къуаджәхем хәхъоныгъе зәрарагъешшыре программәм диштәу искусствохемкіләр Дондуковскем кіләләцілдіктер еджаптіләм гәзекіләжынын 10-шіләнхәр щәклох. 2022-рә ильясым қылалеу Мыңкүалап искусствохемкіләр икіләләцілдіктер еджаптіләм N 6-р ағзектікілдіктер, искусствохемкіләр Кошхъәблә кіләләцілдіктер еджаптіләм Хъагъәудж Мыңхамәт ыңғә зыхъырәм гәзекіләжынын 10-шіләнхәр щырагъез-клоңынан раҳұлхұла.

Адыгэ Республикаем и Премьер-министрэй Геннадий Митрофановым Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерстве пшъэрыйлфишигы муниципалитетхэм япащэхэм ягъусэу искусствэхэмкэ къелэцьыкly еджаплэхэм ягъэклэжыынкэ проект-сметэ документацием игъэхвазырын лъигъэкъотэнэу, еджэплаклэхэм яшын епхыгъэ юфым хэппльэней.

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Ялоф изытет зыщи гъэгъозагъ

(Икіңүх).

Волейболистхэмэр тренерхэмэрэ клүбүм амалэу илэхэм къатегүцьылагъэх: псауныгъэр зыщагъэпүйтэрэ физкультурэ комплексэу «Ошъутенэм» ахэр зэрэшшэхээрээр, тренажернэ зал дэгүү, бассейн ыкли тренировкэхэм апае нэмыкI псэуальхээр зэрялэр къалотаг.

Адыгэ Республика волейбол клубэу «Адыгея-МГТУ» зыфиорэм изэхээнкэ льапсэ хувьгээр МГТУ-м истудент куп ары. 2007-рэ ильэсүм кыыштэжэйгээр апэрэ лигэмкэ хульфыгээ командэхэм ахэтэу волейболымкэ Урысыем ичемпионат хэлажье. 2011-рэ ильэсүм командэр апшээрэ лигэу «Б»-м хэхьагь. 2014-рэ ильэсүм Мыекъопэ клубын Урысыем иуниверсиадэу Казань щыкгуягээр джэрэз медалыр кыышхыагь, 2016-рэ ильэсүм Урысыем ичемпионат ятфэнэрэ чыыпIэр, 2021-рэ ильэсүм хэгэгум ичемпионат я 5-рэ чыыпIэр къашигхыагь.

Адыгейр апэрищымэ ахэт

Псауныгъэр зыгъэпытэрэ щылаклэр зезыхъэхэрэмкіэ Адыгеир къералыгъом ишъольыр пэрытишымэ ахехъягъ.

Агентствэй РИА Рейтингым шольтыр-хэй псауныгээм игъэпытэн нахь зыщи-пышльхэмкэ ушетынхэу ышшыгъэхэм фэдэзэфхэксисжж къак!элтыкүагъ. Пензен-скэ хэкур анах дэгүүхэм аашиг. Адыг-гэим ящэнэрэ чынылэр ыыыгъ. Апэрэ ыккияянэрэ чынылэм щитых Дагыстанрэ Нечан. Республикаам.

Чэчэн Республиктэмрэ.
Псауныгээм итгээлтэн ренэү зыщы-
пильх шьольтыришшымэ ясатыр Ады-
гейр хэт зээлт, иктыгээ ильээсүм
изэфэхьысыжжээмкий шьольтыр анахь-
дэгүүшийнэ республикээр ахэхъягь.

Ильесищыкілә үзәкіләбәжымә Адыгейим щыпсәүхәрәм ашыщәу физкультурәм пыль зептихәм япчагәе процент 36,5-ре хүщтыгъэмә, икіншіе ильесым изәфхәйсүйжыхәмкілә мы пчагъәр процент 47-м ехъугъ. Йоғым хәшшыкіл физиленәм ар зерапхырәр лъәпкә проект-хәр тинш оғынцар, сороншылар, кирештер.

спортивнэ инфраструктурэм зэрэхагь-
хьорэр, урысые физкультурнэ-спортивн
гофтыхъэбзэ зэхэтхүү ГТО-м кыыхибы-
тэрэ ишалхъэхэм цыфхэр зэрэхагь-
лажьхээрэр арых.

Иккыгъэ ильясым Республика къэра-
лыгъо программе «Физическая культура-
турэм спортымрэ хэхъоныгъэ ягъэ-
шыгъэнэр» зыфиорэм ыкки федераль-
нэ проектэу «Спортыр – щыгъэнгъэм
ишапхъ» зыцфэм япхырыщын тегъэпсы-
хагъэу миллион 912-рэ къатлупшыгъ.
Джырэ уахътэм Адыгейим спортивнэ
объект 968-рэ ит, мыхэм аащыгъ
580-р къоджа пасаулхэм алэт.

— *Къэралыгъом инашъ пишь-
рыль анахъ шъхъя! Эр къыгъэнэ-
фагъ — лъэткъым иссауныгъ.
Юфэу зэш! Отхырэмк! Э тызэры-
ст извиргыжь, ср. ачам, шт. и. А.*

*Спортыр республикэм иисэүлІэ
пэйчъ къызызфагъефедэн
альэкІынэу гъэпсыгъэн фae.
Урысыеем спортымкІэ и Мини-
стерствэ иІэныІэгъу къызфэд-
гъефедээ спорт инфраструк-
турэм иғъэпсынкІэ лъэшэу
тыльыкІотағъ, — икЫыгъэ
ильэсым зэфэхьысыжхъэр кыы-
фишьхээз къыгуагъ
Къумпыл Мурат.*

Адыгэ Республика́м культурэмкэ и Министерствэ лъэшэу гухэк щы-хьоу Мыкъо Айщэт Налбый ыпхүум фэтхъаусыхэ яте идунай зэрихъожы-ПЭМ фаш.

КІЭЛЭЦЫКЛУХЭР АГЬЭГУПСЭФЫХ

Хабзэ зэрэхъугъэу, Іоныгъом и 27-м кіэлэпүхэм я Мафэ хагъеунэфыкыгь. Сабыим ицыкүгъом кыщегъэжъагъэу ятлонэрэ ным фэдэу игъусэр, щыэнэгъэм иапэрэ лъэбэкухэр езыгъэдзырэр кіэлэпүр ары. Аш иофшэн мэхъэнэ ин ил.

Ны-ты пэпчь исабый кіэлэцыкly ыгытпіем ритынным ыпэ-кэ ар зылекіфэшт кіэлэпүр зыфэдэштүм езгэгумэкы. Гукэгъу зыхэль цыф дэгэу іэклэфа штоигъоу аш пешорыгъэшшэу кіэупчіе. Кіэлэцыкly идууне-еплъыкі ыпекі зыфэдэштүр зэлпъытгъэр, апэрэ шэнэгъэхэр езыгъэгъотырэр кіэлэпүр ары.

Кіэлэцыкly ыгытпіем N 36-р игъэхъагъэхэмкэ сыйдигъоки кахаэх. Сабийхэр щагъэгупсэфы, илэс кызэклэлтихэм кіэлэцыкly ліяух пчагъэ кычагъэкыгь. Непэ зигугуу къэт-шынштүр кіэлэпүр іэпэласехэу мыш ыоф щызышшэрэ Думэмыш Маэрэ Елена Богословамэрэ.

Ильэси 8 хъугъэу зэгъусэху ыоф зедашэ, ежь ясабийхэм афэдэу айгь цыкүхэр агъэгупсэфых. Мы бзыльфыгъэ нэгу-шохэр цыхэ зыфашхэу ыкы зиофшэн зэрифэшшуашэу зыгъэцаклэхэу, зищихуу чыжэу лу-гъэхэм ашыщых.

Сидигъоки alo, сабыим цыфышиур ыгыкүе къешшэ. Ян-ятэхэм акіерисхэу есэгъэ цыкүхэм апэрэ мафэхэр сидигъоки кинен къашхэхуу. Ахэм цыхэ кызыфягъэшшын, шу-зябгъэлгэгъунир лешхэу щилэ. Ау пчэдыхжым нэгушшоу кызы-раплэгъокищхэр, зерагъэгупсэфыщхэр, агу зэрэшыхамыгъэ-кынштүр шлэхэу къагурэо, унэм

кызыкожыхэхки якілэпүхэм ягугуу ашы.

Маэрэ Ильэс 15-м ехууг кіэлэпүр ыоф зишшэрэр. Сабийхэм ишилэнгъэ арипхынным ицыкүгъом кыщегъэжъагъэу кіэлэп-псыштыгь. ыоф зишшэрэ уахтэм кыкюцли Щытхуу тхылъеу, рэзенгъэ гүшүэу кыпальхыгъэр макіп.

— Сабийхэр шу пльэгъунхэ, дахэу уадээсекон, бэ адэпшэчэй ыоф адэпшшэн фое, сыда пломэ апэрэ шлэнгъэхэр кіэлэпүр ары езыгъэгъотыхэрэр. Джэгукіе шыкім тетэу пкыгъохэм ашьхэр, геометрическэ фигурэхэр, псышхыкхэм ацлэхэр ятэгъэшхэ. Сурэт цыкүхэр ятэгъэ-

шых. Ныбжым зыхахъоки, ахэм анэмкі егъеджэн ыоф-тхэбээ гъэшшгъонхэр афызэхэ-тэшх. Мэфекі мафэхэм яху-лэу утренникхэр тэгъэхъазырых. Кіэлэцыкly пэпчь кызыыхъугъэ мафэр мэфекіеу хэтэгъэунэфыкы, шулафтын цыкүхэр ятэ-тих, — elo Mae.

Маэрэ Еленэрэ агухэр къа-бзэу, зэлухыгъэу, кіэлэцыкly пэпчь екіолікіе гъэнэфагъэ кыфагъотызэ, дэгүмэрэ дэймэрэ зэхашыкын альэкынэу агасэх. Сабийхэм ныбджэгъуныгъэ азы-фагу иль хууным иамалхэр зэрхьзхэ.

— Сабийхэр сидигъуу шу спльэгъутыгъэх, ахэм сяпхыгъэу ыоф силенэу сиғеягь. Кіэлэцыкly күхэм агу зэлухыгъэ зэпти. Нэб-гыре пэпчь екіолікіе шъхыаф илэу ыоф адэтшэ. Джэгукіе зэфэшхыафхэмкэ зэхахыре къэбархэм анаэ нахь тырадэ. Аш кыхэкіеу къафэттуатэрэр джэгукіе шуашэм итэлхьэ, — ялофшэн зэрэзэхашэрэм тыщ-гэгъуазэ Еленэ. — Апкышшол псыхыағъэу къэтэдхынхэм фэл-рышшэрэ зэнекъокуухэр, зэлухы-

гъэ егъеджэн сыхатхэр, нэмыхи ыофхыбзэхэр зэхэтэшх.

Еленэ кіэлэцыкly ыгытпіем кызыыхъагъэу мае игъус, ильэси 8 ху-гъэу зым кызэпизырэр адрэм ыштэжьизэ бзыльфыгъэхэм ыоф зедашш. Сабийхэм агуу апблагъэх, ялофшэн гухахъо хагуатэу мэлажьэх.

Кіэлэцыкly ыгытпіем кіэлэ-плю үтүр бэл, ау ахэр зэг-уриояхъеу, ялофшэн зэрифшшув-шэу агъецаки. Зы унагьом фэдэу гүфэбэнгъэ зэфирялеу зэдэлэжъэнхэм мэхъанэшхэ зэриэр къагурэо ыкы кыыхахы-гъэ сэнэхъятым гухахъо хагуатээ рэлажьэх. ыофшэнхэм зэфыщыкly зэфирялэр нахын-бэрэмкэ зыл ильыр пащэр ары. Наталья Никитинам сид фэдэ учиклэе зыфагъэзагъэми, джэу-пынчэу кыгъянэхэрэп, амалэу илэр къафешш. Кіэлэцыкly ыгытпіем лут кіэлэпүхэм гүкіэгъу-ныгъэу ахэлтыр яшысэу кіэлэ-цыкүхэм гүфэбэнгъэ зэфы-риялеу къэтэдхынхэм фагъасэх.

ДЕЛЭКЬО Анет.

«Спутник V» ыкы «Спутник Лайт» — сыда зэрэзэтекъихэрэр?

Мы уахтэм Адыгэ Республикаем коронавирусым пэуцужырэ вакцинэхэу анахъэу кыщекъокыхэрэр «Спутник V» ыкы «Спутник Лайт» зыфилохэрэр ары. Аужырэр цыфыбэм кыыхахы, сыда пломэ ар зэ нахь кыпхальхъэрэр.

Сыда зэрэзэтекъихэрэр?

Вакцинитуми алъапсэр а зы адено-вирусир ары — пэтхью-утххур цыфым кыфэзэгъэтэдхырэр. Зэрэхъурэмкэ, «Лайтыр» адэрэ вакцинэм иапэрэ Iахъэу адено-вирус Ad26-рэ зыфилохэрэр ары.

«Спутник V» зыфилохэрэм адено-вируситү Ad26-рэ ыкы Ad25-рэ хэхъэх, чээзу-чэ-зью ахальхъэ. Тю хэлхъягъум цыфым ыпкышшол нахь еухуумэ. Вакцинациир зыфашиштхэм яччагъэ нахь зырагъэу-шьомбгүүним фэшээз хэлхъягъум хуурэ «Лайтыр» къаугупшысигь.

Шыгуу къэдъэкыжын, препаратитури агъехъазырыхэ зэхъум язэхъэлыкіе зэхъокыныгъэ заулэхэр фашыгъэх. Апэрэмкэ, пкынэ-лынэм шаххэхон амал ямылэ ашыгь, арышь, вакцинациир окло-фэ пэтхью-утххур кыпхыхаштэл. Ятлонэрэмкэ, коронавирусым иген S-белокыр адено-вирусым хагъехъагъэшь, аш ишуа-

гъекіе антителахэр пкышшольм илэхэ мэхъ.

«Спутник Лайт» ишүағъэ нахь makla?

Игъэкъотыгъэ вакцинацием ипрограммэ изэфхэксүжхэм кызыэрагъэлгэгъу-гъэмкэ, процент 79,4-м фэдизэу «Спутник Лайт» ишүағъэ къэкло. Ар ба хяуми makla? Тю хэлхъягъум ашырэ вакцинэхэм ишүағъэу къатырэ процент 80 фэдизэу «Лайт» илэу вакцинэр къэзүгүүшүсигъэхэм alo. Н.Ф. Гамалея ыцлээ зыхырэ научнэ институтын щашыгъэ лабораторнэ упплэкүнхэм кызыэрагъэлгэгъягъэлгээмкэ, коронавирусым иштаммыкэ постэуми мы вакцинэр апэу-цужын ельээкы. «Спутник V» зыфилохэрэр процент 91,4-м фэдизэу коронавирусым пэуцужы.

Жъоныгъуакым къежэгъэ вакцинаклэ кызыыхъафхэрэм ыуж мэфэ 28-рэ

зитешшкэе антителахэр гъэпсыгъэхэх хунхэу регъажьэ. Ау пкышшольм ахэр зэрэхэлтиштэх палъэр джыри агъен-фыгъэп.

Хэта зыхалхъээ мыхуущтыр?

«Спутник V» зыфилохэрэм фэмидэу, зыныбжь ильэс 60-м ехуугъэхэм «Спут-

ник Лайтыр» ахальхъэрэр. Джаш фэдэу мы вакцинэр уз гъэтэлтийгъэ, зэпахыре узхэр зилэхэм, аллергии зэфэшхыафхэр кызыыхъафхэрэм ахальхъэ хууцтэп.

COVID-19-р кызызэуыгъэхэм мы вакцинэр ахальхъэ хууцта?

Врач-инфекционистхэм зэрэхагъэунэфыкырэмкэ, коронавирусир зыпкэлэгъэхэм ильэсныкъо зытешшкэе ыкы ревакцинации зышы зыштоигъохэм «Спутник Лайтыр» агъэфедэмэ дэгэу. Ежь иммунитетэу ялэ хууцээ а вакцинэр зыхалхъэрэр мэфи 10 зытешшкэ IgG-антителам фэдэ 40-кэ хэхъо.

Вакцинациир зыкү зыштоигъохэм мы къэбарыр къашхъэпэнэу тыщэгүү. Коронавирусым тыщызыухуумэцт иммунитетыр тиэнэим иамалыр прививкэр зыхядгээльхъаныр ары.

Хэутынным фээзгэхъафхэрэгъэрээр ЭШЬИНЭ Сусан.

Искусствэм ицыфхэр

Дунаир исэнэхьат къышегъэлъагъо

Сурэтыш-модельер цэрыгоу Стлашы Юре имэфэкл непэ хэтэгъэунэфыкы.

Адыгэ къоджэ къызэрыйкоу Гъобэ-куяе ашугэу Туецожь Цыгъю, тхаклохэй юшынэ Хазэрэ, Гъукэл Нурбый, сурэтышэу Къат Туецожь, культурэм, искусствэм ашыцэриохэ цыф шагъохэр, зэльашэхэр лэжъаклохэр къидэкыгъэх. Стлашы Юре икъоджэгъухэм арыгушхозэ, къащыхтхуу бэрэ тырехылэ. Гъобэкуяе бэрэ дэснену мыху-гъеми, чылэм итарихъ, ицыфхэм дэх-гъэу къарыулалэрэр тхыль заулэ пышын пльэкыищ.

Икъуджэ щашIэ

Укъызыщытхуугъэу узыщашэжкыре къудажэм ушагъэлэпIеныр, гущыэ фабхэр къызыпфалонхэр зымыуасэ щылэп. Стлашы Юре Гъобэкуяе рагъэблагъэу, иофшлагъэхэр къышигъельагъохэу, концерт къышыфатэу, мэфэкхэм ахагъэлжэу зэп къызэрэхкыгъэр. Аш фэдэ зэхахъехэм сарихылэу уахтэ къискыгъу.

Урысын изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республиком инароднэ артистэу Пэрэнкъю Чатиберэ Стлашы Юре зэнэбджэгъушуух. Чатиберэ зэхахъехэм ашыщ къышыгъагъэр сцыгъупшэрэп.

— Стлашы Юре иофшлагъэклэ, иадыгъагъэклэ цыфхэм ашэ, агъельаплэ.

ЕгъэжъапIэ фэхъугъэр

Ахбазым икъалэу Очамчири щыпсэ-үээ, дэным, бзэнэм зафигъасэу ригъэ-жъагъ, Москва щеджагъ. Тыдэ щылэми, ильэнкъю гупсэу Адыгейр зышигъэгъупшагъэп.

Мастэр, йуданэр, шэкыр, лэнсистэр. Ахэр игупшысэхэм къадеклокых. Апэрэ иофшлагъешхуу илэхэм ашыщых «Тыргъетаор», «Гикатей ишъуаш». «Тыргъетаор» шыом хишыкыгъ. Шуашэм тэхигъэ къашхор Адыгэ Республиком инароднэ артистэу, балетмайстер цэрыгоу Къулэ Амэрбий ыгъэцуугъ.

— Шуашэм «Тыргъетаор» ашыгъэу «Налмэсым» иконцертхэм ильэссыбэрэ

Адыгэ шьюаш

Гущыэхэр: Емтыйл Нурбый
Орэдышхор: Анзэрэкъо Чеслав

Адыгэ шьюашэр тарихъ намысэу Кавказ ильэпкхэм аштагъ.
Пчыкээм уфэдэу пчэгум укъехъэ,
Къашьоми зеогъэээт.

Жъыу:

Ей, ей, адыгэ шьюаш,
Дунаим уцызэлъаш.
Ей, ей, адыгэ къашьу,
Налмэс-налкыутэу тикъашьу.

Бъэгу ишыгъэм шыр егъэуджы,
Лыгъэм ишапхъэу хъазыр.
Пшыашъэ нэгушом гохъэу зегъазэ,
Иссе дахи кэракл.

Жъыу:

Пшынаом пшынэр егъэбзэрэбзэ,
Кэлакэл къашьом хельяс.
Уишхъэрхъон бзыу тамэу мэбыбы,
Джэгуми лъагэу зеээт.

Жъыу:

Нэнжъ-тэтэжъмэ тфагъэптигъэу,

Тихабээ тыгу имыкі.

Ныбжыкылэу тилэр тэ тфэбэгъонэу,

Нарт лъыхъужж хъунхэу тыфай.

Жъыу:

Къащысшыгъ, — къеуатэ Адыгэ Республиком инароднэ артисткэу Хъакъуй Анжелика. — «Тыргъетаор» зэрэдахэм даклоу, тарихъ гупшысэу хэльым узылэ-пещэ.

Дунаим щашIагъ

Стлашы Юре ышыгъэхэ шуашхэр щылэнигъэм «къышегъэгъушыгъ». Адыгэ бзылъфыгъ шуашэм «Саэр», Михаил Черкесскэм фэгъэхъыгъэ шуашэр, нэмыкхэри дахэх, лъэгъупхъэх.

Шэжкым, патриотическе пүнгүгъэм, мамыр псэукэл гъэптигъэенным, фэшхъафхэм афэгъэхъыгъэхэр ятеплэхэм-кээ зэфшхъафхы. Гупшысэу ахильхээр лэшэгъухэм къапкырэкы.

лашэр алыгъэу шуашэм «Саусыркъом» Гекатей ишъуашэ, нэмыкхэем уялты зыхыкылэ, зэо-банхэм тахигъэ-

лэжъэнэу мурад зэримышыгъэм унаэлэ тоодзэ. Укъызыщыхуугъэ, узыщаплуу гъыгум итарихъ шуашэм гээпсыкэлэ илэмкэл къэптолтэнэр псынкэл юфэу Ѣытэл.

Стлашы Юре адыгэ лъэпкым илъхъужъэу, искусствэм ицыф цэрыгоу тэлъытэ. Лъэпкъ шэжкыр искусствэм ыбзэлэ къыгъэльагъозэ, гу пытэ зэрил, искусствэр щылэнигъэм хэгъэшагъэу зэрэштыр уахтэм къышеушшэти.

США-м, Тыркуем, Иорданием, Сирием, Германием, Москва, Ставрополькын Краснодар крайхэм, Адыгейм, фэшхъафхэм ашызэхицагъэхэ къэгъэлэгъонхэм илэпэсэнгъэ осэ ин къащыфашыгъ.

Мамыр псэукэл

«Таклонгъэм исаугъэ» зыфиорэр, Кавказым итыгъэ игумэкыгъохэм яхыллагъэр зэбгъапшэхээ, мамыр щылакэл икъеухъумэн урэгъупшысэ. Щэлгээ тхэлъынэм, шуашэм «ООН-м» фэгъэхъыгъэм, фэшхъафхэм Ю. Стлашур патриот шыыпкыу зэрэштыр къащэлъагъ.

Олимпиадэ джэгүнхэу Шыачэ щыкыла-гъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыгэпцим ишъуашэ, нэмыкхэем лъэпкым итарихъ, шэн-хабзэхэр ахэолъагъох. «Нэфыл бзыум» идэхагъэ зэбгъашэ шыоигъомэ, тыгъэм инбэйхэр пчэдыхжым тэбгээпсэнхэ фое.

Интернациональнэ гупшысэу иофшлагъэхэм афэгъэхъыгъэхэ шуашхэм, «Адыифым» адыг

Дышьэидагъэм шъхъадэкъыгъэ Іэпэлас

Адыгэхэр зыщыпсэухэу хэгъэгу щылэн фаеп Стлашьу Юрэ илЫгъэ-шIуагъэрэ илэпэлэсагъэрэ зыщамышIэу. Тхъэм сэнэхьат хъалэмэт кызыхильтагъэу, зылэмэ дышьэр къапызырэмэ ялый. Ежь ынитly альэгъурэмэ анэмыхIэу ыгукIэ, иакылкIэ зынэсырэр ынитly къаригъэхын ельэкIы.

Сыд лэужыгъю дэн-бзэнэм фэгъэхыгъэмэ, лэ telагъю умышлэу Юрэ зэрэгжээпэши. Ежь бэшлагъэу щигын шьошэ кэ-раклэхэм якъыхэхынре ядынрэ апыль. Пкыгъю гъэшлэгъонхэр мэхъянэ зэфэшхьяфхэр ялэхэу кьеугупшысих, къэгъэльэгъон хъалэмэтхэр, мызэу, мытлоу Адыгэим, Урысыем ыкли нэмыкл хэгъэгүхэм ашызэхишаагъэх.

Модельер-дизайнер цэвэрлом ильтээс пчагызэм бэ дэдэ зэлүүгээклагь. Имэстап э кыпкылыгэхэм тильэпкэ идэхагъэ, итарихъ, иархеологии афэгээхыгъэу ахэтыр бэ. Үйдигээ юшлэгэ шээ заулэм гупшигэу ахилхагыэм щынэнгээм ильзныкъубэ кызызэлъаубыты. Ахэмкіэ идуунэеепллыкіэ кырелотыкы. Адыгэхэм ямызакъоу нэмыйкі льэпкыхэм ягумэкынгэхэм, гуклаеу ялхэм афэгээхыгъэх. Тильэханэ мамырныгъэм икъеухуумэн анах шыхыалеу елтытэ, льэшэу егъэгумэкы ыкыи ащ фэгъэхыгъэу юфшэгъэ дэгүхэр илэх.

Іспеласэм ипкыыгъо гэшэлтэйхэр, ывшьеэкээ кызыэрэтгүйээ, хэргэвбээмэ көацигчэлэгъуяг. Ахэм афгэхьхыгэхэй адыгабзэкли, урысыбзэкли, бэз зэфэшхъяфхэмкли буклетхэр, мэзэпчхэр, мэктэгэшүүхэр, тхыльни кыздэктайгъэх. Ахэм Испелесшхом идэктэй-бзактэ нэйусэ уафашы, кыралотыкы. Лъешэу тигуапэ зэрэдунаеу щизэлльаштэрэ модельер-дизайнерым итворчествэ ахэмкээ цыифхэр нэйусэ зэрэфашихэрэм.

Стлашъу Юрэ тицЫиф пэрый, тильэпкъ ащ игунэс ыкИ инепэрэ инеушырэ мафэхэр зэрэгъялшэх, кырыклощтым лъэшэу егъэгмэкы.

Музей иоf щыпшіз зыхъукіз
цыфыбэмэ, цыf гъешігъонмэ
yaloklә, нәlyасе уафхэу. Ильес
пчъагъэхэм зэлъашіэрэ архео-
логхэм, тарихъ шәныгъэлжэх-
хэм, нәмыкI хәгъэгүхэм къары-
кIыгъэхэе хъакIе цәрыIохэм
calykIеу къыхэкыгъ. Нәосэгъу
пәпчъ епхыгъеу угу зыгорэ
къимынажъеу хъурэп. Чыжъеу
къикыгъэ закъохэр арәп уигуа-
пав, блаrъе узыfахъухэрэр.

Ильяс 20-м ехъукэ узэкелэбэжьэмэ, семыжгэхъаэу, цыиф Iеплээсэшхоу, тильэпкь аш фэдэхэтими сымышлэштгээу, СтлашьЮрэ нэүусэ сыйфэхъунэу хувьгаагээ. Адыгэ Республиком и Лъэпкь музей унакэ фашы 1993-рэ ильэсым тызычэхъажьым, къэгъэлтээгъонэу тиагъэр мэклиагээ. Зал нэкхэр бэ хувьштыгъэх. Экспозицихэм лъэшэу тащыкIэштгэгээ. А лъэхъаным типаштэштгэгээ Абрэдж Алмир къысаджи, пкыгью горэхэр къезыщаагээу, къэгъэлтээгъон зээшигфафэрэм сыдеэнэу гүусэ сифишшыгаагь. Залэу зыфиуа-

гъэм сзыздэгкүа, хуульфыгъ лъепельэгэ ишыгъэ мигулэу лъешэу афэсакымэ, ялэпэлэсэ кызэ пкыгьо кэреклэхэр кыш

тэхэй слъегүгъэ. Сыдеңэнэ сыйзэркүягъэр лъэшэу игуап хъугъэ. А чыплем нэүасэ ть щызэфхъугъ. Ар модельер-дизайнерэу Стлашь Юр арыгъээ Шьюш дахэхэу кыштэхэрэе манекен горэмэ апъльэгъэнх фэягъэ, ау музейм ащ фэд пкыыгъохэр илагъэхэп, ежымим ыыгъыгъэхэп. Тэр-тэрэу ахээ

Энэхүү хөгжлийн төрөөгүй ажлыг зэрэтшынхээ фаэхэр кыныуагийн Тээвэрдээлээ манекенхэр рийгийн кэхэм, пхъэмбгүй цыклюхэмийн фанерэхэм ахэтшыгыгъяа. Пкыыгьо кіераклэхэм якъэбаркын сзыуучыым, ахэр ежь зеришьтэйхэр кыныуагийн. Згъышлэгүүгээ дэн-бзэнүүм фэлэпэлэсэү, мын фэдиз зидэхагъяахэр ышышьтүүнээс адыгэ хъульфыгъя щылэмэ сыймышлэв.

Шуашэмэ япыльэн кыныш хо пытльэгъуагъэл, ау тыгъэм фэдээ инхэу шыгъэу пкъыгъ зыту зээтцинхэшь, жым хэтхэу дгъэуцунхэ фэягъэ. Тимь тьгүүлэу, тызыфжээрэр нэидзажьэу тигъэшынтыгъэ. Еж

гүштің лые къымың, мәкъ шъэбә гохькә зичэзыукә дгъэцәкәлән фәер къисиоштыгъэ.

Пкыыгъохәу дгъеуцихәрә зэринхәм пае рейкәми пхъэм бгъуми бә дәдә зәхэтүлән фәер къысцыыхъугъағ, тшләнәу къытлымышылтым охътабә ыхынә сыгугъәштыгъэ, ау сызигъус һәпәласәм гультишхо, сәнау-

тъэшІгъон зэрхэлтэйр шлэхэзэхэсшлэгъагь. Сызэрэмжэгъа хэу, гүучычхэр, klapсехэр нэмыкл пкыгъохэр тигъэгъефедэхээзэ, кынишхо атетымыльга гъоу, охтэ клэкыим ӏешІхэзикъэгъэлтэгъон зэдгъэфэгъагь. Ежь исэнхъяткэ мастэмр лэньстэмр ылэхэр зерякүхэрэгъэнэфагъэ, ау илбаклеклэ уатэми, пхъэхими зерафэмылэсэ

мэгүр нэрыльзэгъу кыысфэхьульзагъ. Сэнаущыгъэ Тхээм кынзыхильхъагъэр сыйд лээужыгьорчмын фэлэпэлэс.

Къэгъельэгъоныр тэгъэхьа-
зырыфэ илшашгъэхэр зылгъужы-
гъохэм, мэхъанэу ялэм, зыфэ-
гъэхыгъэхэм, цыфмэ ахэмкэ
аригъашшэмэ шлонгъом сацгъэ-
гъозэгъагь. Къэгъельэгъоныр
къызызэуахым ахэм якъэбар
апэ сэры музеим къычлахъэрэмэ
къафэзыиотэгъяльэр ыкыи сэры
а иапэрэ къэгъельэгъон зэри-
гъэфэнымкэ деігъагъагь.

Говийн эмэгээ дэлгэрэв.
Иоф зэдэтэшлэфэ сэри сызы-
пьль археологием, къэдгъотыж-
хэрэм, титарихъ, тиэтнографие,
Нарт эпосым афэгъэхыгъэхэм
ишыпкъэу къаклэупчлагъ. Бэз
къысигъэлтагъэр, ау ашгыгъум
ахэр шлогъэшлэгъон къодыеу
къаклэупчлэу къысщыхъугъягъ.
Охътабэ тыримыгъашлэу, а зин-
гүйн фасицыгаа Ошчада Іашь-

түгүй фэсшыг ёш Ошбадэгушхъэ, Адыгеим иархеологии афэгъехыгъэ Ioфшлагъэхэр, тиэпос, титарихъ хэт лыхъужьхэм афиғъехъэу ыдигъэ шъуашхээр икъэгъэльэгъон къыхигъэуцагъэх.

үжым ти Лэпкъ музей къэгъэ-
лъэгъон заулэ Ѣызэхийгъаьгъ.
Ахэм язэгъэфэни якъэлтени
садэмьшхъахау ауж ситыгъ.
А нэйусэ тызызэфэхъуяа
къыщегъэжъаьгъау непэ къызынэ-
съжыгъэм Стлашъу Юрэрэ
сэрырэ бэрэ тызылукъау къыхэ-
кы, упчлэжъэгъу сеши. Ecly-
гъэхэр илофшагъэмэ зэрахигъа-
хъэхэрэ, къыззерахигъэшырэ-
лъашуу сибүлэ.

Апэ ышыгъягъэхэм амазонкэмэ афэгъэхьыгъэу шьошэ клэраклэхэр ахэтых. Хэүшхьа-фыкыгъэу, ичилгэ гупсэ «Гъобэ-кьое амазонкэр» ыцлэу ювшла-гъэ фильтэхьымэ зэрэшлонгъом сышигъэгъозэгъагь. Eclorгагь якъоджэ шьыпкэе кынштымын гъотыгъэми, Пышшэ үушъо кын-

щыхэдгъэшыгъэ Iуашхъэм
амазонкэ кызыэрэчIэтхыгъагъэр
Бзыльфыгъэ ныбжыкIау

БЫЛЪФЫГЪЭ НЫОЖЫКІЭУ

тэ, идүнээзэхашэ лъагэу
зыэралетырэм ишыхьатых,
запхъотэнышь, дэбийбэещтхэм
фэдэх зытамэхэр убгъутгъэху
ицшлэгтэ хъалэмэтхэр.

Тинахыжъ Іәпәләсәү, гумызагъеү, тидунай идэхагъе нахь зэхэтэзыгъашу Сташу Юрэ ижъышхъэ мафэ хъунеү, псууныгъе пытэ илэү джыри ташыхъагь бэрэ итынеү къызыхъугъе мафэм ехъулэү тыфэгушло, тыфэрэз инеү, лъэшеү түрэгүүшко.

тырэгушхо.
ТЭУ Аслын.
Адыгэ Республика музей инаучнэ
юфышэ шъхьал, Адыгэ Республика
культурамкэ изас-
луженнэ юфышы, Урысыем
ижурналистхэм я Союз хэт.

ГъашIэр ыкIи цыфыр

Гум мэхъанэшхо иI

Клэлэцыкlu емышIэ-шумышIэхэр упчIэрыох, сида пломэ къизытхөгъэх дунаир зэрагьашIэмэ ашIоигъу. Аш нахь макIеп зыныбжь иккугъэ цыф чъэпхыгъэхэу, зиакыл уцуугъэхэми бэшIагъэу упчIэу къафэуцухэрээр: «Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?», «Мы дунаим сида тыкъызкытхөгъэр?», «Тидунай дунэе хъафэу сиым къихэкIэу аюора?», «Тыда тыздэкIожырэр дунэе нэфым тызехыжыкIэ?», нэмийкIхэри.

Мы упчIабэм ыкIи нэмийкI гъашIэгъонэу а зэклэм яхъижыгъэм джэуапхэр къафигъотымэ шлонгью идунэльгъукIэ зэрильякIэу Лыбызы (Аветян) Светэ Мосэ ыпхүум къиреотыкы. Бзыльфыгъэм мы зэклэмкIэ игушигъэхэр иапэрэ тхыль цыклю «Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?» ылоу, 2020-рэ ильэсм къидэкIыгъэм къыщизхэфыгъэх.

БэмьшIэу Светэ иятлонэрэ тхыльэу «Гур шлагъо» зыфиорэр ОАО «Полиграф-ЮГ» тхыль тедзапIэм пчагъэмкIэ 250-рэхьоу къыщидэкIыгъ. ЦIэвь авторын тхыльным фишIгъэм къу-угъашIэ гум мэхъанэшхо хэтрэ цыфки зэрилэр, ар аукъодьеу зэрэшмытыр. Ижъирэ адьгэхэм аш фэдизэу гум мэхъанэшхо зыкIоратыщыгъэм ежь

тхакIом еплъыкIэу фыриэм мы тхыльыр фэгъэхыгъ. Гу зыльтиагъэхэу, тиньдэльфыбзэ хильгэгъогъэ псэльэ куухэр зэрэбэ дэдэм нэмийкIэу, гур шлагъоу зэрэштыр ахэм къызэрагъельгаагъори къыхегъэшы, хегъэунэфыкы, иусхэмкIэ къитуатэрэр къегъэпитетжы. Бзэ зэфэшхъафхэмкIэ тхыльгъэхэ ижьыре тхыльхэр зэригъапшэхэмэ ыгъэфедэхээ, ахэм «гум» ехъылгагъэу ахэтхэр щысхэмкIэ къегъэльгаагъо.

Бзыльфыгъэр къешIэкIыгъэ псэ зыпты дунаим ыкIи аш ичэгүйт цыфым къарыкло-егъэгумэкIи: шлонгью цыфыр ицыфыгъэ ыуухумэу, ыбзэ фэсакъеу, ыягъэм, акылынчагъэм зыдаримыгъэхыгъэху, егъэлэгъэ былымым къемыкIущтыр нэмийкIым римышIэу, емыбгъуюу е римыутекIэу, ыягъэ хэткIи сидкIи ыгу къиримыгъахъеу, гъашIэ мэкIэ тэекIур зимышхыгъэу, зыфесакъыгъэу къыгъэшэнэм. Уцыфынир зэрэапэрэир зэрильякIэу иакылкIэ зэрэгэхъэ, гум имэхъанэ клегъетхы.

Цыф сэхъуджагъэр бэдээ зэрэхъугъэр, льэпкы, шэн-хабзи, ныдэлтфыбзэ къирамыдзэжъэу, «джэгу плъыгъэм» зэрэхтхэр ушьыекло-тхакIом игукъау ыкIи илнуу. Ау мыхуу-штыр, уцльэнтхъеу зэрэшхъа-лъэрэм ушьхыагу ыкIи зэрар

фэхъоу тищилакIэ непэ хэлъыр макIеп – тызэлпли, тызэдэуи, тли, тши, мафэ къэс тщэчи. Ини цыклю ежь-ежырэу, ашъе иккыгъэу къыпщаагъэхъоу, зыфа-хэри зыфешуухэри ашIэжъэрэ; къызэрэхъу имэшэу – хабзи, шэни, шыки, гъэпсыки къырамыдзэжъеу, аби ауджэгъульжыгъэу, ашыгъупшэжыгъэу «псэу-хадэхъ» щыгъэх.

Мы тофыгъо инхэмкIэ – «Сида пстэуми къитажэрэр?» зыфэпштэумкIэ гъэзагъэ Лыбзыу Светэ игурыгъоз-гумэкI. Шлошхууныгъэр псэ зыптым зэфэдэу зэриштыгъэгъэр аш иапэрэ тхыльти, иятлонэрэу «Гур шлагъо» зыфиорэми щысэ ыеу-бытыпIе гъэнэфагъэхэр ышызэ, къащизэхефы. Зэклэм зыфэкIожырэр – тхъэкъэгъэшыгъэ дунаир – шылакIэр зыгъэптиэрэ гукъэбзагъэр, зэфагъэр, шынпIагъэр, къэрарды, мамырныгъэр арэу зэрэштых; къэхъу-пэу мылэжын зэрэшмынээр, ушшIэфэ, псэкIод – гунахь умыгъахъеу, гум мыхуун къимыгъахъеу ушшIэмэ, о пшхъэ-кIэ къызэрэпшхъа-пэжыщтыр ары.

«Гур шлагъо» зыфиорэр гу-шылапэу «УсакIом игузэхашэхъэр» зыфиоу тхакIоу, усакIоу Гутэ Саныет ытхыгъэм къызэу-хе. Аш Лыбызыу Светэ мыйзигъэгум инэппэлгэту зыфи-гъэзагъэр зыщыц ашыгэ льэп-кылм пшшIэгъухэм ашыгсыхъэ-гээ еплъыкIэу гум фирилэр арэу зэрэштыр къышцо. Пкы лые цыфым зэрэхэмьтэйр авторын къыхигъэшызэ, гур пкынэ-лынэ пстэумэ ишлокI-лъэкIыкIэ зэрэшхъа-шыщырэр ижъирэ тхы-тэжъхэр илэубытыпIе итхыль

къызэрэзэуихырэр тегъашэ Саныет.

Светэ льэпкыл – адьгэм къырыкIоштым льэшэу зэригъэгумэкIэрэ игушигъэсэ къыхэшы; тхыльдэжэр къылорэмкIэ зыльщэн фызашокы. «Сида адьгэхэм цыфым изэхэшэ пстэуми гум зыкIыраФхыгъэр, шхъэкуцым рамыпхэу?» ылоу, упчIэ къегъеуц. Ежь зэрэфэамалэу ашкIэ джэуапхэри къетыжых пшошь ыгъэхъоу. Гум еплъыгъэу адьгабзэм хэт гушигъэр зэрэбэр къигъэхъизэ, гур шлагъоу зэрэштыр ахэм къызэрэгъельгаагъорэ хегъэунэфыкы. Гум ишлагъо ыгъэунэфы шлонгью, ежыми усэр зэхэльхъэ:

Гур шлагъо

Сыгу дэзыхыхэу, сибу зэу-гъэу

Сыгуми рихырэр сибу къенэжь.

Сыгу къинагъэу, сибу зыгъатхъэу,

Сыгу къэкIыжырэр си-гушошоху.

Сыгу зыгъэфабэу, сибу хээгъахъорэр

ГукIэгъу зыхэлъэу цыф гушубзыу,

Ау гум къенэжых гукъау-уилхэр,

ИгукIэябэм угу агъэкоды...

Гушигъэу «гур» зыхэт сатыришэе лэпэ-ципэр ежь Светэ ыуусыгъэу тхыльым къыштыгъэ; зэгъэпшэн гупшигъэ-зэфэхы-сийхъэр тхыгъэжъхэр илэубытэлэу ешых; адьгэ гушигъэхъхэр «гур» зыхэтхэри бэз къидигъэхъагъэх, а зэклэмкIэ, адьгэхэм – ижъирэ льэпкыл, гум мэхъанэшхо ритэу зэрэштыгъэр къагъэнаф; гупшигъэ льэп-сэ иним уфащэ.

Лыбзыу Светэ ежь игульытэ зынэсигъэ шлагъохэм нэмийкIхэри алтыгъэлэсихэмэ, ягупшигъэ къыригэйтэш шлонгью, имурад къидэхъунэу фэтэо.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтхэм артыхэр: тхыльыкIэу «Гур шлагъо» зыфиорэм иавторэу Лыбзыу Светэ; тхыльыкIэм итепль.

Редакцием къатхыхэрэр

Уижабзэ орэкъабзэ

Тиньдэльфыбзэ гушигъэ мин зэфэшхъа-фыбзэу зэхэт. Гъесэнгъэм ишапхэхэмкIэ ахэм бэдэд къяполлэн плъэкIыщтыр, ау гъэзет нэклубгъом ахэр ифэштхэр.

Цыф къызэрэйкоу бзэр зыгъэфедэу зыгульым, гушигъэм идахэрэ идэгъурэ, илаэрэ идэирэ къирорэ псалтээм ельтыгъэу егъэфедэх. Ар хэти ешIэ, ау жабзэр къабзэу, псалтээр псалтэу хэти гушигъэшъурэп.

Гушигъэ дээм, гуам цыфыр ыукуын ылъэкIыщ, Гушигъэ дэгъум, гуапэм цыфыр өлтэй, къуачэ къиреты, щечьаэ. Аш ишцэу къесэты мы сатырхэр:

Гушигъэ федэр – дэгъу.
Гушигъэ фабэр – ыашу.
Гушигъэ зафэр – мафэ.
Гушигъэ сакыр – псау.
Гушигъэ макIэр – ыуш.
Гушигъэ шъабэр – бэрэчэт.
Гушигъэ дахэр – хье.
Гушигъэ псалэр – халэл.

Үигүшүэ дахэмэ, «гушигъэ дахэм блэр гу-

шыгъэжъым, ау о цыфхэу узхэтхэу, уз-
дышигъэхэу, узышIэхэрэм дахэкIэ агу-

уильян. Ар къэлэжыгъошоп, ау ари насыпыгъ. Гъогу мэфэ, гъогу зэфэ, гъогу тэрэзэм урьиконэу уфаэмэ, уигүшүэ фэсакъ! Умыгуапхъе умыю. Пцы умыусы. Бэзгу умыхы! Уилагъэ уемып-цэжь. Цицэнгэйм зыдемыгъэхых. Йорьжьорым – мышо-мылыр ишапхъ. Зи-ютэгъур блэмэгъэкI. Цыфыр псаузэ ифэшьошэ дахэр, дэгъур ely е фалу. Йорьиути, йорьиупчы зиггэгъус. Пшхъэ ифедэ зэгъашIэ, имыфедэмэ, умылохъ, жэр ухумэ.

Гушигъэ бзаджэу хъарамыр цыфым илэкIыбэу, гушигъэу хъалэлэр иныбдже-гъу хэти Ѣылэнэу фэсэло. Зыгу къабзэу, хъалэлым игъогуи къыфэпсынкIэшт, игугуи дэгъоу къыдэхъущт.

ХҮҮТ Сар.

ШэхэкIэй IoфшIапIэ Щигъотыгъ

Гурит еджапIэхэм кIэлэе гаджэу Ioф ащызышIэхэрэр зеримыкүрэр сидигъокли гумэкIыгъо шхьаIэу щит. Мы аужыре ильэсхэм кээралыгъо программэ зэфэшхяафхэм яшIуагъекIэ ныбжыкIэу кваклохэрэр нахыбэ хуугъэх.

ИльэсыкIэ еджэгъум ехъулIэу куаджэу ШэхэкIэй дэт гурит еджапIэу N 90-м специалист ныбжыкIэ кваштагъ. Зихэкужъ къэзэгъэзэжыгъэ, Сирием кыкыжыгъэ унагъом Махьюш Гучан квихъухъагъ. Кээрэш-Щэрджэс квэралыгъо университетир аш кыуухъигъ, индэжлызыбзэкIэ кIэлэе гаджэе сэнэхьат ил.

Пшэшэжыни 1999-рэ ильэсмын Мыеекуапэ кыщыхъуугъ. Ильэс нахь ымыныбжэу янэтэхэр Сирием клюжынхэ фае хуугъэ, ау 2012-рэ ильэсмын ятэхэзэжыгъ. — Тыунэгъо Iужьу, — квельята Гучан. — Сият псеольэшы-

ним фэгъэзагъэу Черкесскэ Ioф щешIэ, сянэ квалэу Краснодар арапыбзэр щаргэшашIэ, сышпхунахыжъ унагъо ихъагъэу Налщык щэпсэу, сыш Краснодар щэпсэу ыкIи Ioф щешIэ, ялонэрэ шыпхуур куаджэу Пэнхэс дэс, езыгъэжэгъекIэ сценарист, актис. Режиссеру КIенлибэ Динэ игуусэу ашыгъэ картинау «КъыткIэнэгъэм иккутаф» зыфиорэм гъэрекло щыгэгъэ Дунэе фестивалын теклонигъэ кыщидихыгъ.

Гучан урысыбзэр, адигабзэр, арапыбзэр, индэжлызыбзэр дэгъюо ешэх нахь мышIэми, IoфшIэн ымыгъотэу щысыгъ. Янэтэхэм апэчыжьэу IoфшIапIэр кыгъотыгъэми, чыпIэм шIэхь

есагъ. Куаджэм щыпсэухэрэр кыфэчэфыхэу кыпэгъокыгъэх.

— ЗэкIэми сафэраз. КIэлэе гаджэ колективир кыспэгъокыгъ, еджапIэм пэмыхыжъэу сзызыпсэуштыр кысфагъотыгъ, дэгъоу кысфыщтых. Куаджэр льэшэу сыгу рихыгъ, чыопсыр дахэ, щыпсэухэрэр цыфышиху. КIэлэцыкIухэм Ioф адэсшIэнэу бэшлагъэ сзыфаэр, индэжлызыбзэр зэршIогъэшэгъоным сэгэгушо. Апэрэ мафхэр кынигъэх нахь мышIэми, сесагъ, кIэлэеджаклохэм сагурыягъ.

Гучан Шячэ IoфшIэ зэрэклуагъэр инэу ягуалэ хуугъэ «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Чачыкху Мэдкыдэрэ ТОС «Кичмай» зыфиорэм и Совет ипашэу Лыиф Хъалидэрэ. Мыхэр кыфэгушуагъэх, гъехъэгъэшухэр ышынхэу кыфэлэуагъэх.

НыБЭ Анзор.

Сурэтым итхэр: Лыиф Хъалидэрэ Клачыкху Мэдкыдэрэ Гучан кыготых.

Тильэпкъ шэн-хэбзэ зэхэтыкIэхэр

НысэкIэ нэутх

Бын якIэлэ гэшIогъэ, еджагъэ кыщагъэти, лаакъоми, унагъоми, куаджэми, Iахыилхэмийн зашIэжыгъэп — мыхъэр фагъэхъагъ. Унэ дэхэшхом ышхьашыгу шыпкъэ нысэшэ бирракъ плыжыбзэ гэдэхагъэхэр щыбыбатэхэу, щагуи, урами машинэхэмрэ цыфхэмрэ атээрэмгъэфэжыхэу, сабый щхи-чэф макъэм пшынэ жынчым дыригъаштэу, пшэшээ ыкIи кIэлэ квашьокто дэгъубэр, уялэхъуун имышыкIагъэу, чанэу пчэгум щычэрэзхэу, «уай-уай, Гэбэжкукохэм яхъяр!» арагъаю джэгушхо фашыгъ.

Адыгэ шьолтырим зы пшынэо илэпэласэу исыгъэ Мыхъамыджанэ Харисети пшынаор, жьи, кIи зыфэе кэшьо орэдир кваджэригъеуагъ — агуи, ашуюи ачэц-зымафэм хигъэхъуагъ. Джэгү мафэми «Нысэиш орэдэу»

егъашIэм адигэм ихъяр щыапэрэр кваджэригъаюзэ, нысакIэр адигэ шьошо кIэракIэ зэшыфыпкIыжыгъэу, зэпэшшэтижъэу, дэнэ шал нэгурхъом гушо нэпльэгъур кваджэтийн — рицажы, лIэкъо зэгурьи-

Iожь-зэрэлтытэм хэтхэ апэблэгъэ кваджэтийн яунэ пчэшхъябу зэпэрашыгъ, хъярир зэдагошэу. Нысэ цыкIум щыгушукIээзэ, жьи, кIи яшыпкъэ тIэклю унэ-кIоцI пчэгум зыщыраутэкIыжыгъ — дэгъоу кваджэтийн — рицажы, лIэкъо зэгурьи-

тэх, кыщытагъэх, зы джэгү цыкIум щыхадзырэ ахьщэм нахьыбэ кызэтэхъуагъ.

Аш гу льзытэгъэ джэгокло нэжгүрүми, пшынэошоми кваджэни ашыгъыгъэп — щэдэгжэо зэхэтым нысэшэ мафэм джэгур аубли, зыгэпсэфыгъо ямыэу кваджэлорэ пчэдэжым нэс джэгур агъэжынчыгъ. Цыфхэр рэзагъэх. Егъэжынэ зиэ пэпч кваджэхэзти, пчэдэжым «орымэ, сэрымэ» зылорэ нюю Iуш-гошэ дэгъубэр зыщызэхэсийн пшынэр гыгъэжъыжыгъызэ, Хъарисэ нысакIэр кваджэтийн. «Нысэиш орэд» дахэр зэрээлигъэу, ежь нахьыж зэдийтэхэм яижырэ «Нысэгъеудж» орэд кваджэтийн.

...Бгъашхом дечэрэзирэм
укъеща,

Укъээшэ шьаоми удэжъя.
Ох-ори-да-да-ри-да-да, укъээшэ шьаоми удэжъя, орида!

Гээшэгъонба, мохэм кваджэшлагъэр кваджэшлагъэу, амакъэ зы зэхъяж-улынгъэ илэп — пшхъяб.

Нысаготхэ нахь ныбжыкIэхэри гушо Iупэх, нысэри чэфыбз.

Чээсур кваджэ, нысакIэм ынэгү атэшыпхувжын кваджэригъ. НэпцIэ-пэпцIэ, нэшIуцIэбээз хуурээ кваджэу макIэу ны-

сакIэр кваджэтийн. Такъикы-пэм зэрэлэгъуагъэх.

Къээшэгъэ кIэлэ фыж дэхэшхом ятэшыпхуур, ыIэ пчанэм итэу пчэгум щыпэрэти, дехъакI-кваджэригъэп, нысакIэм ишал макIэу кваджэтийн, «дахэп» ыIуагъ. Нысэм игуашэ хуугъэр ыпсэ хэлэжыгъ, ау кваджэтийн зэкIэгъэгъуагъыгъ.

НысакIэр кваджэтийн, атэшыпхуур IаплIыкIэ зэкIиубыти, инэгурхъуун зышигъэктоти, гушошэ кваджэтийн:

— А синэнэ, сигоще дахэх, дэгъу! Дэхагъэр Тхъэм ыгощи зэхъум, сэ сицьыяя, ау насыпир си Тхъэм льаплIэты зэхъум, сицьыяя.

«Аш фэдиз гультигээрэ IокIэшыкIэрэ зыхэлтым унагъо ышэшт» алии, икIэрикIэу, губжыпхэ, шэн кIэкIэу зэрэшмынтыр агу рихыгъэу ыкIи агъэшлагъоу, зыкIаригъэшлагъэу, щыс нахьыж пэпч нысакIэм кваджэригъээзэ, Хъарисэ нысакIэр кваджэтийн. «Нысэиш орэд» дахэр зэрээлигъэу, ежь нахьыж зэдийтэхэм яижырэ «Нысэгъеудж» орэд кваджэтийн.

Хуугъэм щыгъозэ джэгушо кваджэригъээзэ, Хъарисэ нысакIэр кваджэтийн зыхэлтым унагъо ышэшт» алии, икIэрикIэу, губжыпхэ, шэн кIэкIэу зэрэшмынтыр агу рихыгъэу ыкIи агъэшлагъоу, зыкIаригъэшлагъэу, щыс нахьыж пэпч нысакIэм кваджэригъээзэ, Хъарисэ нысакIэр кваджэтийн. «Нысэиш орэд» дахэр зэрээлигъэу, ежь нахьыж зэдийтэхэм яижырэ «Нысэгъеудж» орэд кваджэтийн.

Мыхъэр зыфагъэхъэгъэ нысэ кваджэригъээзэ, Хъарисэ нысакIэр кваджэтийн зыхэлтым унагъо ышэшт» алии, икIэрикIэу, губжыпхэ, шэн кIэкIэу зэрэшмынтыр агу рихыгъэу ыкIи агъэшлагъоу, зыкIаригъэшлагъэу, щыс нахьыж пэпч нысакIэм кваджэригъээзэ, Хъарисэ нысакIэр кваджэтийн. «Нысэиш орэд» дахэр зэрээлигъэу, ежь нахьыж зэдийтэхэм яижырэ «Нысэгъеудж» орэд кваджэтийн.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Искусствэр — тибаиныгъ

Икъашъо мамыр тамыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическэ къешъокъо лъэпкъ ансамблэу «Налмэссыр» зызэхащагъэр мыгъэ ильэс 85-рэ хүүгъэ.

Дунаим щызэлшашаэр «Налмэссым» имэфэк пчыхъэзэхахъээр Къыблэм, Темир Кавказым ашыкъуягъэх. Къырым тикъешъуаклохъэр щылаагъэх.

Кошхъэблэ, Шэуджэн, Красногвардейскэ, Туцожь районхэм, нэмыхъэхэм «Налмэссым» шүшлэх концертхэр къащтыгъэх.

— Шүшлэх концертхэр Адыгэ Республикэм щыльтытэгъэхуатэх, — къытиуагъ «Налмэссым» ихуджественэ пашэу, Урысыем, Абхазым, Пшызэ язаслуженэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Хъоджэе Аслын. — Ансамблэм иблэкъыгъэ ухьтэ, инепэрэ щылакъ афэгъэхыгъэ пчыхъэзэхахъэхэр, ильэс зэфэшхъафхэм «Налмэссым» хэтгээхэм афэгъэхыгъэ зэлукъухэр цыфхэм ашыгъэшэгъоных. Аш фэгъэхыгъэ концертэр Іоны-

гъом и 30-м Мыеекъуапэ щыкъошт. Хэгъэгум лъэпкъхэу исхэм зээфыщицкъэхэр гъэптигъэн-

хэмкъэ Пшызэ и Къэралыгъо академическэ къээзкъ хор икъешъуаклохъэмрэ «Налмэссымрэ»

зэгъусэхэу «Урысыем икунаххэр» зыфиорэ концертхэр Краснодарыкъи Мыеекъуапэ къащтыгъэх.

Къэралыгъо гъэпсыкъэ илэу Адыгэир зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхъурэм илэгъокъеу «Зы бээ, зы хабзэ, зы лъэпкъ» зыфиорэ концерт программэр Мыеекъуапэ, Налщык къащагъэлъэгъуагъ. Аш Къэбэртэе-Бэлькъарым иансамблэ цэргэйоу «Кабардинкэмрэ» «Налмэссымрэ» хэлэжьагъэх.

Искусствэр зышгээшэгъонхэм зэхахъэр лъэшэу агу рихыгъ, чьэптигъум и 7-м икъерикъеу Мыеекъуапэ къыщтышт.

«Налмэссыр» искусствэм лъэпсэ пытэ щызышыгъэ куп цэргэй. Адыгэ Республикэм иштихъу дунаим щиэтызэ, Иэкъыб къэралыгъо пчагъэхэм, Москва, Санкт-Петербург, фэшъхъафхэм концертхэр къащтыгъэх. Адыгэим имэфэкъэх, фестивальхэм ахэлажьээз, республикэ гупсэм икъэралыгъо гъэпсыкъэ егъэптигъ.

Сурэтым итэр: «Налмэссыр» къэшъо.

Зэхээшагъэр
ыкъи къыдээз-
гъэкъырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъи Иофхэмкъэ, Иэкъыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адьрэйэ зэпхы-
ныгъэхэмкъэ ыкъи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкъэ и Комитет

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,

къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-къэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэхээ 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкунуу
шытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкъегъэжокых.

E-mail: adyvoice@
mail.ru

Зышаушыхъвтыгъэр:
Урысыем Федерацием
хэутын Иофхэмкъэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкъэ ыкъи зэлты-
Иэссыкъэ амалхэмкъэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъвтыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышаушытэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъемкъи
пчагъэхъ
4485
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2007

Хэутынм узцы-
къэтхэнэу
шыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
Зышыкъэтхэгъэх
уахьтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъялэм
ипшъэрхъэр
зыгъэцакъэрэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэкъыж
зыхьырэ
секретарыр
Хурмэ
Х. Х.

Гандбол

Л. Бодниевар вар тренер шхъял

Урысыем
гандболымкъэ
ихэшыпкъыгъэ
бзыльфыгъэ команда
итренер шхъялэу
Людмила Бодниевар
агъэнэфагъ.

Л. Бодниевар Урысыем ихэшыпкъыгъэ команда хэтэу гьогогочилто дунаим алерэ чыпэлэр къызыдхыгъ. «Аква» Волгоград хэтгээ. Словением икомандэу «Крим» зыфиорэм ильэсывэрэ щешлагъ. Хэгъэгум изэнэкъокъу гьогогьу 10 дышьэр, Кубокир гьогогьу 10 къыхыгъэх.

Олимпиадэ джэгунхэу Токио юкъыгъягъэхэм тикомандэ захэлажъэм тренер шхъялэу Алексей Алексеевым игудадзэу щытыгъ.

Европэм изэнэкъокъу фэгъэхыгъэ пэшорыгъэш ёштэгъухэр чьэптигъум и 6-м Урысыем ри-гъэжэштых. Швейцарием икомандэ Москва щылакъэшт.

Урысыем ихэшыпкъыгъэ команда итренер шхъялэу алерэ бзыльфыгъэр федерацием ыгъэ-нэфагъ. Спортым хэшыкъ фызиэхэм аш елтыкъэ зэфэшхъафхэр фырялэх. Л. Бодниевар имурадхэр къыдэхъунхэу, тиешла-клохъэм нахьыбэрэ тагэгушонэу афэтэло.

Футбол

Тамерлан и Эпээсэныгъэ тегъэгушхо

«Спартак» Налщык — «Зэкъошныгъ» Мыеекъуапэ — 0:0.
Іоныгъом и 26-м Налщык щызэдешлагъэх.

««Зэкъошныгъ»: Т. Хъачыр, Кышъэ, Хайманов, Кириленко, Гаракоев (Крылов, 68), Датхъужь (М. Делэкъу, 60), Макоев (Антоненко, 78), Оразаев, Пекъо, Къон, йаша.

Урысыем футболымкъэ изэнэкъокъу хэлажьэхэрэ командахэу ятлонэрэ купым хэтхэм язэлукъэгъу теклоныгъэр къыышыдээхын зыльэкъыщтыр къэшэгъуау щытыгъ.

Зэлукъэгъум иапэрэ едзыгъо А. Датхъужьым тигъэгушон ыльэкъыщтыгъэ. Тазырыр ыгъэцакъэзэ метрэ 20-м нахьыбэу зыпчэчжэ къэлапчъэм лъэшэу дэуагъ. Йэгуаор къэлэпчъэбгыкъум тефи, къэлэлтэжэгъигъ.

А. Макоевир ешлакъэм игупчэ итэу йэгуаор къызылакъэм, къэлапчъэм екугъ. Тазыр ешлакъэм зышихъащтым къэлапчъэм дэуагъ. «Спартак» икъэлэпчъэйтэу А. Антиповым ухъазырын дэгүү къыгъэлъягъу, йэгуаор къызэкидзэжэгъигъ.

«Спартак» иешлакъой Ольмедовыр йэгуаор чыжъэу ыпеклэ ытагъ. Хъачырээр тазыр ешлакъэм итэу тиухъумаклохъэм ашыц зыпчэуцум, шапхъэр ыкууагъ. Судьям пенальтиригъэфагъ. «Спартак» хэтэу Бажъэм пенальтиригъэфагъ. Тикомандэ икъэлапчъэар къызыдхом, къэлэпчъэйтэу Хъачыр Тамерлан йэгуаом зыльидзи, къуалэригъэригъ. А уахьтэм зэлукъэгъур аухынкъэ къенэгъагъэр та-къикъи 10.

«Зэкъошныгъэм» иешлакъэм зэрэхийхъэрэхэр хэгъэгум изэнэкъокъу къышегъэльагъо.

Я 11-рэ зэлукъэгъухэр

«Динамо» Ст — «Туапсэ» — 5:1, «Биолог» — «Форте» — 0:0, «Легион» — «Кубань-Холдинг» — 0:0, «Мэшкъу» — «Алания-2» — 4:1, «Черноморец» — «Ротор-2» — 4:0.

Фэшхъаф иштэгъухэр командахэм тыгъуасэ ялагъэх.

Чыпэ зыдэштыхэр

1. СКА — 25

2. «Анжи» — 24
3. «Форте» — 21
4. «Динамо» Мх — 20
5. «Чайка» — 19
6. «Черноморец» — 17
7. «Легион» — 11
8. «Мэшкъу» — 15
9. «Спартак» — 13
10. «Кубань-Х.» — 12
11. «Биолог» — 12
12. «Динамо» Ст — 11
13. «Туапсэ» — 10
14. «Зэкъошныгъ» — 9
15. «Ротор-2» — 7
16. «Алания-2» — 5
17. «Ессентуки» — 4.

Я 12-рэ зэлукъэгъухэр

- 3.10
«Форте» — «Легион»
«Алания-2» — «Спартак»
«Динамо» Мх — «Биолог»
«Зэкъошныгъ» — «Чайка»
«Кубань-Х.» — «Мэшкъу»
СКА — «Динамо» Ст
«Туапсэ» — «Черноморец»
5.10
«Ротор-2» — «Ессентуки».
- Сурэтым итэр: «Зэкъошныгъэм» икъэлэпчъэйтэу Хъачыр Тамерлан.

Нэкъубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛН Нурбий.